

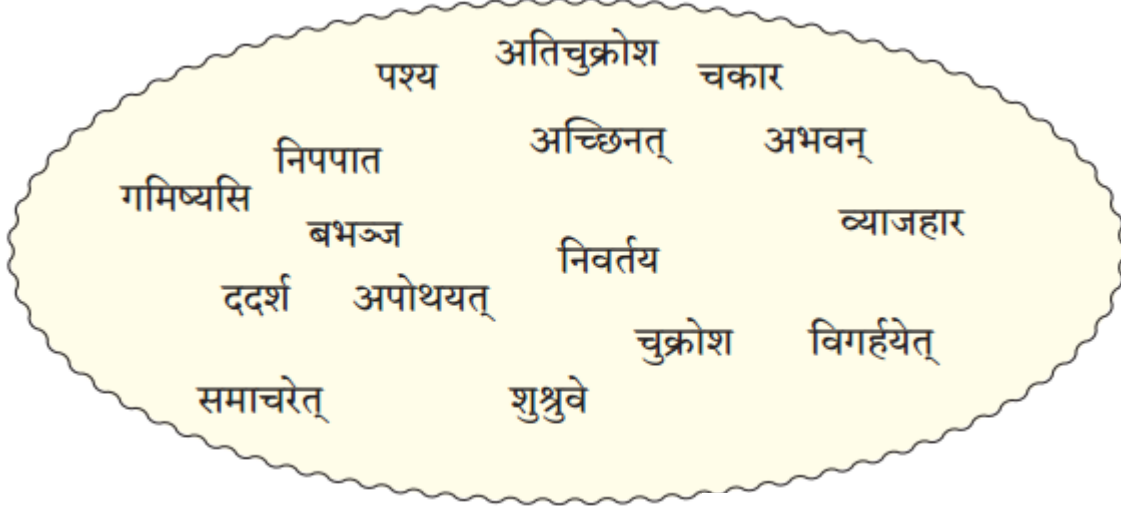
Maharashtra State Board Class 10 Sanskrit Amod Solutions Chapter 11 जटायुशौर्यम्

Sanskrit Amod Std 10 Digest Chapter 11 जटायुशौर्यम् Textbook Questions and Answers

भाषाभ्यासः

1. लिट्पाणि चित्वा लिखत ।

प्रश्न 1.

2. नाम-तालिकां पूरयत ।

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
	गृध्रौ		द्वितीया
कर्मणा			तृतीया
		धन्विभ्यः	पञ्चमी

3. सन्धिविग्रहं कुरुत ।

प्रश्न अ.

ततस्सा

उत्तरम् :

ततऽस्य – ततः + अस्य। महातेजा

प्रश्न आ.

ददर्शयितलोचना

उत्तरम् :

ददर्शयितलोचना – ददर्श + आयतलोचना।

प्रश्न इ.

वृद्धोऽहम्

उत्तरम् :

वृद्धोऽहम् – वृद्धः + अहम्।

प्रश्न ई.

तथाप्यादाय

उत्तरम् :

तथाप्यादाय – तथा + अपि + आदाय।

4. माध्यमभाषया उत्तरं लिखत ।

जटायुरावणयोः सङ्घर्षस्य वर्णनं कुरुत ।

प्रश्न 1.

जटायुरावणयोः सङ्घर्षस्य वर्णनं कुरुत।

उत्तरम् :

‘जटायुशौर्यम्’ या पाठात जटायू नामक गिधाडाने सीतेला रावणाच्या तावडीतून सोडवण्यासाठी स्वतःच्या प्राणांची आहुती कशी दिली, याचे वर्णन केले आहे. सीतेचे अपहरण करण्यासाठी रावण साधूच्या वेशात सीतेच्या पर्णकुटीपाशी पोहोचला. त्याला भिक्षा देण्यासाठी सीता कुटीबाहेर आली असता त्याने कपटाने तिचे अपहरण केले व तिला आपल्या सोबत लंकेस घेऊन जाऊ लागला. ती दुःखाने रामाचा धावा करत असताना तिच्या दृष्टीस जटायू पडला. तिने बचावासाठी मारलेली आर्त हाक जटायूने ऐकली व तिला मदत करण्यासाठी तो पुढे सरसावला.

प्रथम जटायूने नम शब्दात रावणाला विनंती केली की, "परस्त्रीचा अपमान करु नकोस, हे नीच कृत्य थांबव. कारण दुसऱ्यांना त्रास होईल असे वर्तन वीरपुरुषाने करू नये, मी वृद्ध आहे, पण तू तरुण, धनुष्यबाणधारी, रथारूढ, चिलखत घातलेले आहेस. तरीही मी तुला सहजासहजी सीतेला नेऊ देणार नाही."

असे बोलून त्याने आपल्या तीक्ष्ण नखांनी रावणावर हल्ला चढवला. आपल्या पायांनी रावणाचे मोतीजडीत धनुष्यबाण मोडून टाकले. जटायू पूर्ण शक्तीने रावणावर तुटून पडला. त्यामुळे संतप्त होऊन रावणाने त्याला चिरडून टाकले. तलवारीने त्याचे पंख, व पाय छाटून टाकले. रावणाच्या या क्रूर कर्मांमुळे जटायू गतप्राण होऊन जमिनीवर पडला

आजच्या काळात एक माणूस दुसऱ्या माणसाला मदत करताना संकोच करतो. अशा समाजाच्या डोळ्यांत अंजन घालण्याचे काम या पाठाद्वारे होते.

5. समानार्थकशब्दान् लिखत ।

सीता, रावणः, शृङ्गम्, तुण्डम्, पतगः

प्रश्न 1.

समानार्थकशब्दान् लिखत ।

सीता, रावणः, शृङ्गम्, तुण्डम्, पतगः

उत्तरम् :

- सीता – वैदेही, जानकी, मैथिली।
- रावणः – दशाननः, दशग्रीवः, लङ्काधीशः, लकेशः।
- शृङ्गम् – शिखरम्।
- तुण्डम् – मुखम्, आननम्, वदनम्, वक्त्रम्।
- पतगः – पक्षी, द्विजः, खगः।

6. धातु-तालिकां पूरयत ।

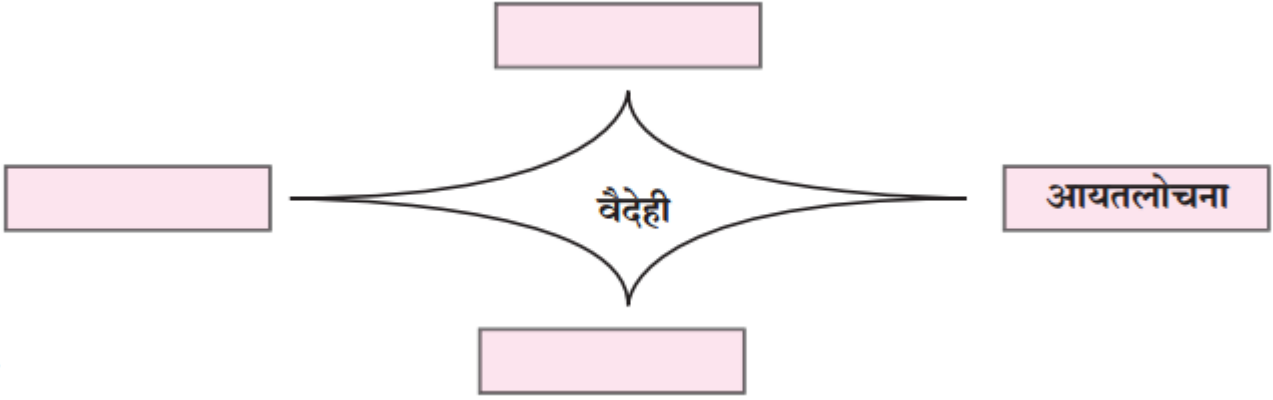
लकाराः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	पुरुषः
लङ्			अभवन्	प्रथमः पुरुषः
लृट्	गमिष्यसि			मध्यमः पुरुषः
लट्		पश्यावः		उत्तमः पुरुषः

7. सर्वनाम-तालिकां पूर्यत ।

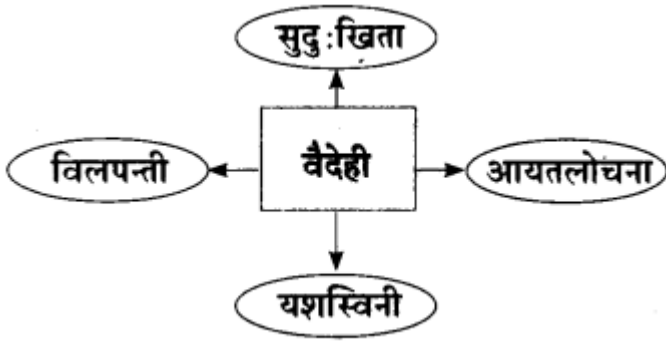
एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
अस्य			षष्ठी
	आवाम्-नौ		द्वितीया
		ताः	प्रथमा

8. विशेषणानि अन्विष्य लिखत ।

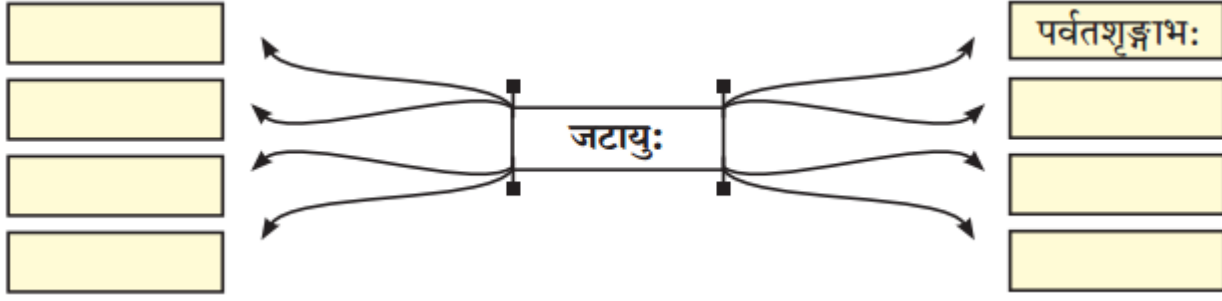
प्रश्न अ.

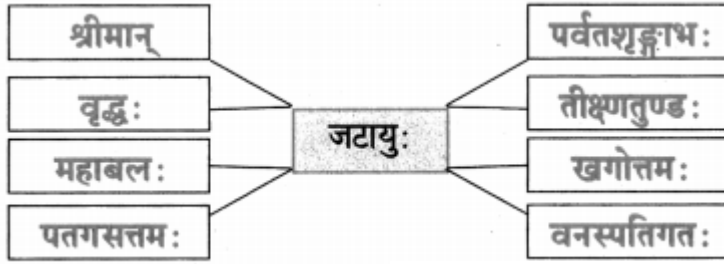
उत्तरम् :

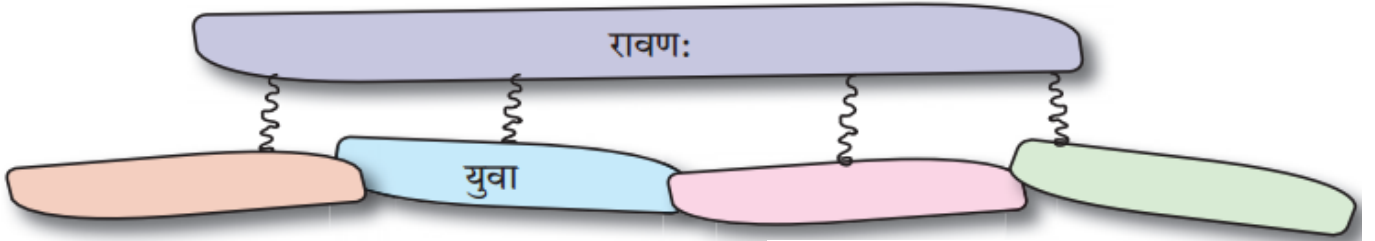
प्रश्न आ.

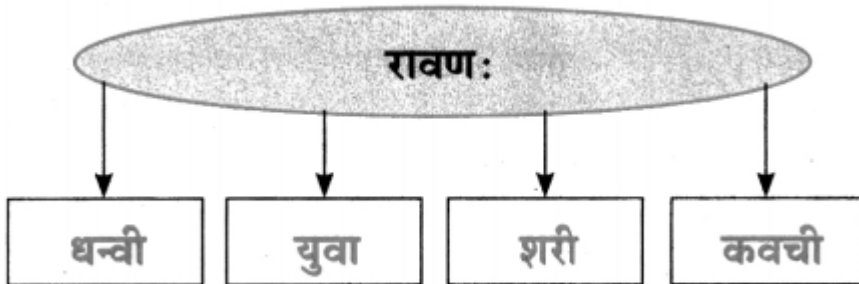
उत्तरम्:

प्रश्न इ.

उत्तरम्:

9. सूचनानुसारं कृती: कुरुत।

प्रश्न अ.

सीता वनस्पतिगतं गृधं ददर्श (लङ्-लकारे परिवर्तयत ।)

उत्तरम् :

सीता वनस्पतिगतं गृधम् अपश्यत् ।

प्रश्न आ.

जटायुः रावणस्य गात्रे व्रणान् चकार (लङ्-लकारे परिवर्तयत ।)

उत्तरम् :

जटायुः रावणस्य गात्रे व्रणान् अकरोत्।

प्रश्न इ.

रावणः खड्गमुद्धृत्य पक्षौ अच्छिनत् ।(पूर्वकालवाचकम् अव्ययं निष्कासयत ।)

उत्तरम् :

रावणः खड्गम् उदधरत् पक्षौ अच्छिनत् च ।